

π. Γεώργιος Καψάνης (Καθηγούμενος Ἱ. Μ. Οσίου Γρηγορίου Ἀγ. Ὁρους)

Υπάρχουν μερικὲς δυσκολίες στὰ σημερινὰ μας παιδιὰ νὰ πλησιάσουν τὸ μυστήριο τῆς Μετανοίας. Οἱ σημερινοὶ νέοι δυσκολεύονται νὰ πλησιάσουν γενικὰ τὴν Ἐκκλησία καὶ τοὺς κληρικούς γιατί καλλιεργεῖται μία προκατάληψη κατὰ τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ Ἐκκλησία σήμερα χλευάζεται, συκοφαντεῖται, διαβάλλεται, ἐξευτελίζεται στὰ μάτια τοῦ κόσμου καὶ τῆς νεολαίας καὶ ὅποιοι νέοι θὰ ἐκδηλώσουν τὴν πίστη τους, θὰ γίνουν ἀντικείμενο ἐίρωνείας.

Ἐπειτα ἡ σημερινὴ ἀγωγή -ψυχολογία, φιλοσοφία, πολιτικὴ- καλλιεργοῦν ἓνα ἀνθρωποκεντρικὸ χαρακτήρα στοὺς ἀνθρώπους ποὺ δημιουργεῖ τὴν ψευδαίσθηση τῆς αὐτοσωτηρίας. Καλλιεργοῦν τὴν αὐτάρκεια, τὴ φιλαυτία, τὸν ἐγωκεντρισμό. Ὅλα αὐτὰ εἶναι ἀντίθετα στὸ πνεῦμα τῆς μετανοίας καὶ τῆς ἐξομολογήσεως. Τονίζεται μάλιστα ἀπὸ ὀρισμένα συστήματα, ὅπως εἶναι ὁ ὑπαρξισμός, ὅτι ἡ ἀμαρτωλότητὰ ἐγκεῖται στὶς ἀμαρτωλὲς καταστάσεις καὶ ὄχι στὰ πρόσωπα καὶ ἔτσι μεταθέτουν τὸ θέμα τῆς προσωπικῆς εὐθύνης ἀπὸ τὰ πρόσωπα στὶς καταστάσεις. Ὅποτε ὁ ἄνθρωπος τείνει νὰ θεωρεῖ τὸν εἰαυτὸ του ἀνεύθυνο γιὰ ὅ,τι κακὸ γίνεται.

Κατὰ τὴ φροῦδικὴ πάλι θεώρηση, ἀμαρτία εἶναι ὄχι ἡ ἐκπλήρωση τῶν κακῶν ἐπιθυμιῶν τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ

ἡ μὴ ἐκπλήρωσή τους. Ἡ ἀμαρτία ἀκόμη ἐμφανίζεται σήμερα ὡς δικαίωμα τοῦ ἀνθρώπου καὶ ὡς ἀπελευθέρωσή του, ὅπως στὸ θέμα τῶν ἀμβλώσεων. Οἱ ἀμβλώσεις εἶναι ἡ πιὸ φρικτὴ ἀμαρτία καὶ ὅμως βλέπουμε τὶς φεμινίστριες νὰ διαδηλώνουν στοὺς δρόμους καὶ αὐτὸ ποὺ εἶναι ἐγκλημα νὰ τὸ ἀπαιτοῦν ὡς ἀπελευθέρωσή τους: «Τὸ σῶμα μας, μᾶς ἀνήκει, φωνάζουν, δὲν θέλουμε χριστιανικὸ σῶμα». Σκεφθεῖτε λοιπὸν τί διαστροφή τῶν πραγμάτων ἔχει γίνει, ὅταν τὸ ἐγκλημα θεωρεῖται ὡς ἀπελευθέρωση τοῦ ἀνθρώπου, ἐνῶ εἶναι ἡ χειρότερη ὑπόδούλωσή του.

Πῶς τώρα τὰ παιδιὰ ποὺ ἀπὸ τὶς τηλεοράσεις, τὰ ραδιόφωνα, τὰ βίντεο κλπ. ποτίζουν ἀπ' αὐτὸ τὸ ἀρρωστημένο, ἐγκεντρικὸ καὶ φίλαυτο πνεῦμα, θὰ μπορέσουν νὰ μποῦν στὸ πνεῦμα τῆς Ἐκκλησίας ποὺ εἶναι τελείως ἀντίθετο;

Καλλιεργεῖται ἐπίσης ἡ ψυχολογία τῆς μάζας εἰς βάρος τοῦ προσώπου καὶ τῆς προσωπικῆς εὐθύνης. Ἡ ὑπερβολικὴ χρῆση τῆς λέξεως μάζα καὶ τῶν παραγῶγων της (π.χ. μαζικὸς ἀθλητισμὸς, μαζικοὶ ἀγῶνες κ.λπ.) γιὰ νὰ ὀρισθεῖ ἓνα σύνολο ἀνθρώπων, ὑποδηλώνει προσπάθεια ν' ἀπορροφηθεῖ τὸ ἀνθρώπινο πρόσωπο ἀπὸ τὴ μάζα. Ὁ μαζοποιημένος ἀνθρώπος δὲν σκέπτεται, ἀποφασίζει, ἐνεργεῖ προσωπικὰ καὶ γι' αὐτὸ δὲν αἰσθάνεται ὅτι εὐθύνεται προσωπικά. Ἄλλοι τὸν κατευθύνουν.

Έπειτα τὸ γενικότερο κλίμα καὶ ἡ προβολὴ τῆς διαφθορᾶς ἀμβλύνει τὴν ἠθικὴ συνείδηση. Ὄταν τὰ παιδιὰ βλέπουν ἀπὸ μικρὰ αὐτὰ ποὺ βλέπουν, ἡ συνείδησή τους ἀμβλύνεται. Παύουν νὰ θεωροῦν τὸ κακὸ ὡς κακὸ ἢ ὅσο εἶναι κακὸ. Γι' αὐτὸ μὲ πόνο διαπιστώνουμε ὅτι ἔχει ἀύξηθεῖ ἡ ἐγκληματικότητα καὶ ἰδίως τὰ ἐγκλήματα κατὰ τῆς ζωῆς τῶν ἀνθρώπων. Φοβερὰ ἐγκλήματα δημοσιεύονται καθημερινὰ στὶς ἐφημερίδες. Καὶ μετὰ τὴν νομιμοποίηση τῶν ἀμβλώσεων θὰ ἀύξηθοῦν περισσότερο τὰ ἐγκλήματα. Τὸ ἴδιο τὸ κράτος δείχνει τώρα περιφρόνηση στὴ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου, (τοῦ ὑπὸ κατασκευῆ), ἀλλὰ πάντως ἀνθρώπου. Καὶ οἱ νέοι ποὺ σήμερα δέχονται αὐτὴ τὴν ἀγωγή καὶ κατεύθυνση ἀπὸ τὴν πολιτεία καὶ μὲ τὶς ἐκτρώσεις ἐγκληματοῦν, γιατί νὰ μὴ ἐγκληματήσουν ἀργότερα ἐναντίον καὶ ἐνὸς ἄλλου ἀνθρώπου, ὅταν ἡ φιλαυτία τους τὸ ἀπαιτεῖ;

Μία ἄλλη δυσκολία νὰ πλησιάσουν οἱ νέοι τὴν Ἐκκλησία εἶναι ἡ ἀδυναμία τῶν ἐνοριῶν, τῶν μεγάλων κυρίως ἐνοριῶν, ποὺ ἀριθμοῦν σήμερα πολλές χιλιάδες ἐνοριτῶν, νὰ φανερώσουν τὴν εὐχαριστιακὴ καὶ ἐκκλησιολογικὴ συγκρότηση τῆς ἐνορίας. Δηλαδή κάποιος νὰ πάει στὴν ἐνορία του, νὰ αἰσθανθεῖ τὴν εὐχαριστιακὴ σὺνάξη τῆς καὶ νὰ πεῖ ὅτι, «ἐδῶ εἶναι ἡ οἰκογένειά μου, ἡ οἰκογένεια τοῦ Θεοῦ· ἐδῶ εἶναι τὸ σπίτι τοῦ Θεοῦ καὶ Πατέρα μου. Ἐδῶ εἴμαστε ὅλοι μέλη τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ, εἴμαστε ἡ ἐν Χριστῷ ἀδελφότητα καὶ κοινωνία. Ἐδῶ ὁ ἱερέας εἶναι ὁ πνευματικὸς μου πατέρας καὶ ἐγὼ γιὰ νὰ μπορῶ νὰ συμμετέχω σ' αὐτὴ τὴν εὐχαριστιακὴ σὺνάξη τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ, δὲν πρέπει νὰ χωρίζομαι μὲ τὴν ἀμαρτία οὔτε ἀπὸ τὸ Θεὸ οὔτε ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία. Καὶ ἔχω τὴν εὐχέρεια, ὅταν ἀμαρτήσω, νὰ πάω στὸν ἱερέα, στὸν πατέρα καὶ Πνευματικὸ μου νὰ τοῦ πῶ τὴν ἀμαρτία μου. Αὐτὸς νὰ μὲ συγχωρέσει καὶ ἐγὼ νὰ μπορῶ νὰ συμμετέχω στὴν ἐν Χριστῷ σὺνάξη τῆς ἀδελφότητας καὶ οἰκογένειάς μας ποὺ εἶναι ἡ ἐνορία μου καὶ νὰ μετέχω τῶν Ἀχραντῶν Μυστηρίων».

Ἡ λειτουργία τῆς Ἐκκλησίας, ὡς εὐχαριστιακῆς συνάξεως τοῦ λαοῦ καὶ πραγματοποιήσεως τῆς κοινωνίας τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ ἦταν κάτι τὸ αὐτονόητο γιὰ τὴν ἀρχαία Ἐκκλησία. Γι' αὐτὸ ὑπῆρχε ἡ δημοσία ἐξομολόγηση τῶν ἀμαρτησάντων ἐνώπιον τοῦ Ἐπισκόπου, ὁ ὁποῖος καὶ ἔδιδε τὴν παρὰ Θεοῦ ἄφεση ὡς προϊστάμενος τῆς Τοπικῆς Ἐκκλησίας. Μετὰ τὴν δημοσία ἐξομολόγηση καὶ ἄφεση, μπορούσαν οἱ μετανοοῦντες ν' ἀποκατασταθοῦν στὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ καὶ νὰ κοινωνήσουν τῶν Ἀχραντῶν Μυστηρίων.

Ο'εκκλησιολογικός και εύχαριστιακός επαναπροσανατολισμός τῆς ἐνορίας θὰ βοηθήσει τὰ νιάτα νὰ γυρίσουν στὴν Ἐκκλησία καὶ νὰ συνδεθοῦν μὲ τὸ μυστήριο τῆς ἐξομολογήσεως.

Ποῦ θὰ μπορούσαμε νὰ βασισθοῦμε, ποιά σημεῖα ἐπαφῆς νὰ βροῦμε γιὰ νὰ βοηθήσουμε τοὺς νέους νὰ προσεγγίσουν τὸ μυστήριο τῆς Μετανοίας; Νομίζω στὴν ἐπίκληση τῶν ὀδυνηρῶν ὑπαρξιακῶν προβλημάτων τῶν νέων. Οἱ νέοι σήμερα ἀπὸ μικρὴ ηλικία δὲν ζοῦν παραδοσιακὴ ζωὴ, ἐκτὸς ἐξαιρέσεων· ζοῦν τὴν ἐκκοσμίκευση καὶ ἔχουν προχωρημένες ἐμπειρίες στὸ κακό. Οἱ περισσότερες εἶναι ἐμπειρίες ἀπογοητεύσεως. Μετὰ ἀπὸ πολλὰ ἀναζητήσεις, δοκιμὲς καὶ ἀπογοητεύσεις ἔχουν μιὰ πίκρα μέσα τους. Ἐκείνη τὴν ὥρα λοιπὸν ποὺ ἀρχίζουν νὰ βιώνουν αὐτὴ τὴν πίκρα, μπορεῖ νὰ τοὺς συναντήσῃ ὁ θεολόγος ἢ ὁ ἱερέας ἢ ὁ πιστὸς χριστιανὸς καὶ νὰ τοὺς πεί: «Κοίταξε, ἀδελφέ, ὅλα αὐτὰ ποὺ δοκίμασες εἶναι μιὰ ἀπελπισία, μιὰ ἀποτυχία, ὅμως ὑπάρχει κάτι ποὺ δὲν τὸ δοκίμασες καὶ αὐτὸ μπορεῖ νὰ σοῦ δώσει τὴν ὄντως, τὴν ἀληθινὴ, χαρὰ».

Ἔχουμε πολλὰ παραδείγματα νέων ἀνθρώπων ποὺ ἀπογοητευμένοι ἀπ' ὅλα, στρέφονται πρὸς τὸ Χριστὸ ὡς τὴν τελευταία καὶ μοναδικὴ λύση τοῦ ἀδιεξόδου τους. Πολλοὶ νέοι ποὺ ἔχουν καταφύγει στὰ ναρκωτικὰ καὶ εἶναι ἀπὸ καλὲς οἰκογένειες, μοῦ εἶπαν: «Πάτερ, δὲν πήραμε ναρκωτικὰ γιατί εἴμαστε ἀλῆτες, ἀλλὰ γιατί εἴμαστε ἀπὸ ὅλα ἀπογοητευμένοι καὶ ζητᾶμε κάποια διέξοδο». Τοὺς πλανᾷ ὁ διάβολος καὶ νομίζουν ὅτι στὰ ναρκωτικὰ θὰ βροῦν αὐτὸ τὸ βαθὺ ποῦ λαχταρᾷ ἡ ἀνθρώπινη ψυχὴ.

Κάτι ἄλλο ποὺ μπορεῖ ἐκ πείρας νὰ καταλάβῃ ὁ νέος εἶναι ὅτι κάθε ἁμαρτία κατὰ βάθος

είναι φιλαυτία, δηλαδή αρρωστημένη, 'εγωιστική' αγάπη του εαυτού μας και ότι η φιλαυτία μάς οδηγεί στη μοναξιά και το 'αδιέξοδο. Δεν μπορεί ο άνθρωπος με τη φιλαυτία να 'αποκαταστήσει πραγματική κοινωνία με το Θεό και τον συνάνθρωπό του, και τελικά ζει σε μία 'αφόρητη μοναξιά. Και αυτή η μοναξιά είναι κόλαση πριν από την κόλαση. Την 'έλλειψη κάθε μεταξύ τους κοινωνίας βιώνουν οι 'κολασμένοι, κατά την 'απάντηση που 'έδωσε το κρανίο ενός 'ιέρεως των 'ιδώλων. Όταν δηλαδή ρωτήθηκε από τον Μέγα Μακάριο, πώς περνούν στον 'άδη, 'εκείνο 'απήντησε ότι δεν μπορεί ο 'ένας να δει τον 'άλλον. Ενώ 'εμείς μέσα στην Έκκλησία μπορούμε να δούμε ο 'ένας τον 'άλλον εν Χριστώ Ιησού.

Ο άνθρωπος ως κατ' εικόνα Θεού πλασμένος είναι 'όν θεολογικό. Καμία 'αυτονομία δεν μπορεί να του δώσει αυτό που τον ολοκληρώνει, τον 'ερμηνεύει, τον 'αναπαύει βαθειά μέσα στη ψυχή του, παρά μόνο 'εάν 'επιστρέψει στο πρωτότυπο της εικόνας του που είναι ο Χριστός.

Ο άνθρωπος στην Έκκλησία μπορεί να πραγματοποιήσει 'αληθινά το πρόσωπό του σε κοινωνία με το Θεό και τους 'ανθρώπους και να φθάσει την 'ύψιστη δυνατότητα της 'υπάρξεώς του, τη θέωση. Η Έκκλησία του δίνει τη δυνατότητα του 'αληθινού 'ανθρωπισμού.

Ο Θεός και η Έκκλησία 'αγαπούν τον 'άνθρωπο όπως είναι, όταν πολλές φορές 'ακόμη και οι 'γονείς του τον 'απορρίπτουν. Η Έκκλησία δέχεται τον 'άνθρωπο όσο 'αμαρτωλός και 'αν είναι και όπως είναι, για να του δώσει όμως τη δυνατότητα να γίνει, όπως θέλει ο Θεός. Και πόσο τον βοηθά αυτή η 'αποδοχή! Είναι γνωστή η 'φιλανθρωπία των 'αγίων Πατέρων και Γερόντων της 'ερήμου. Μέχρι σήμερα βλέπουμε στους διακριτικούς Πατέρας του 'Αγίου Όρους, που στον εαυτό τους είναι 'αυστηροί, να δείχνουν 'άκρα 'φιλανθρωπία και κατανόηση στον πεσόντα 'άνθρωπο, και στην 'αρρωστημένη και φθαρμένη 'ανθρώπινη φύση. 'Αλλά και το θάρρος και τη βοήθεια που δίνουν στον 'άνθρωπο για να τον πάρουν 'από 'εκεί που είναι, 'από την κόλασή του μέσα, και να τον οδηγήσουν με πολλή 'αγάπη και 'διάκριση στον Θεό.

Στην Έκκλησία υπάρχει η δυνατότητα της μυστικής εμπειρίας του Θεού. Δεν μπορεί ο άνθρωπος ν' αναπαυθεί μόνο με μια εξωτερική σχέση με το Θεό. Είναι πλασμένος να είναι έρωτευμένος με το Θεό. Ο θεϊός έρωτας, λένουν οι Πατέρες, είναι ανάγκη της ψυχής του ανθρώπου. Λοιπόν η έρωτική σχέση με το Θεό είναι εκείνη που τελικά αναπαύει τον άνθρωπο. Καί αυτή η έρωτική σχέση καί μυστική ζωή καί εμπειρία του Θεού τροφοδοτείται από την μυστηριακή ζωή, την αδιάλειπτη προσευχή καί όλη την ασκητική πρακτική της Ορθοδόξου Εκκλησίας, την οποία η Φιλοκαλία καί οι άγιοι Πατέρες μάς παραδίδουν.

Ουράνιες εμπειρίες προσφέρει η χάρη του Χριστού στους ορθοδόξους χριστιανούς που καλώς αγωνίζονται. Έτσι δεν χρειάζεται να αναζητούμε άλλου λυτρωτικές εμπειρίες καί να ματαιοπονούμε.

Αυτές είναι μερικές δυνατότητες, σημεία επαφής, που έχουμε να μιλήσουμε στο βάθος της ψυχής των παιδιών μας, στον πυρήνα της υπάρξεώς τους, της αγωνίας τους καί της αναζητήσεώς τους, πάντοτε με μία θετική στάση αγάπης καί στοργής απέναντί τους. Βέβαια για όλα αυτά χρειαζόμαστε φωτισμένους δασκάλους καί χαρισματούχους Πνευματικούς. Γι' αυτό πρέπει να ζητούμε από το Θεό να μάς τους δίνει. Αυτοί είναι το φώς του κόσμου.

Πηγή: ΑΓΙΑ ΖΩΝΗ